

[Undervisningsministeren.]

hvilere på det af Danmarks Biblioteksforening fremsatte forslag.

I lovforslagets § 2 indeholdes de vigtigste nye bestemmelser i stk. 2—4. Ved gennemførelsen af disse bestemmelser vil der efter en overgangsperiode på 10—11 år være indført obligatorisk biblioteksvæsen i alle kommuner, dog således at undervisningsministeren vil være bemyndiget til at gøre undtagelser herfra for kommuner, hvor særlige forhold gør sig gældende, og således at biblioteksforbund mellem to eller flere kommuner vil kunne godkendes. I kommuner, hvor der vel findes et folkebibliotek, men hvor dette ikke er kommunalt, og hvor dets hele standard er væsentlig ringere end folkebibliotekernes standard i lignende kommuner, vil ministeren endvidere efter indstilling fra biblioteksdirektøren og biblioteksrådet, og efter at vedkommende kommunale råd har haft lejlighed til at udtale sig, kunne pålægge de pågældende kommuner at oprette kommunalt folkebibliotek.

De her i hovedtrækkene gengivne bestemmelser i lovforslaget, der vil medføre en principiel ændring i hele folkebiblioteksvæsenets grundlag, der hidtil har hvilet på private kredses eller kommunernes frivillige initiativ, er et afgørende led i biblioteksforeningens indstilling. Forslaget har mødt modstand fra De Samvirkende Sognerådsforeninger, og Amtsrådsforeningens bestyrelse har udtalt sin betænkelighed ved det, men for mig har det været afgørende, at de bibliotekssagkyndige er af den opfattelse, at man nu er nået så langt, man kan nå ad frivillighedens vej på dette område, og at oprettelse af folkebiblioteker i de godt fire hundrede sognekommuner, hvor der endnu intet bibliotek findes, næppe kan ventes, medmindre det formelle ansvar lægges på kommunerne. Det er herved værd at bemærke, at folkebibliotekerne i det store flertal af kommuner, hvor biblioteker nu findes, i realiteten er afhængige af kommunal støtte, idet kommunernes andel i folkebibliotekernes udgifter nu udgør ca. 60 pct. For de sognekommuner, hvor der endnu intet folkebibliotek findes, vil den foreslåede indførelse af obligatorisk biblioteksvæsen iøvrigt kun medføre en ret beskeden merudgift, idet de mindre sognebiblioteker

i forbindelse med statstilskuddet kan drives for stedlige tilskud på gennemsnitlig 700 à 750 kr. årlig.

Med hensyn til § 2 skal jeg iøvrigt bemærke, at principielle, men i realiteten mindre væsentlige ændringer indeholdes i stk. 1 d og e, jfr. den nærmere omtale heraf i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

I lovforslagets § 3 findes de væsentlige ændringer i stk. 1 og stk. 3. I stk. 1 foreslås kommunernes tilskudspligt, der nærmere fastlægges således, at de kommunale tilskud skal være tilstrækkelige til i forbindelse med andre stedlige tilskud og statens tilskud at opretholde et bibliotek, der kan godkendes efter biblioteksloven. Bestemmelsen må ses i sammenhæng med det før omtalte forslag om indførelse af obligatorisk biblioteksvæsen, men som anført i bemærkningerne til bestemmelsen vil denne ikke påføre det store flertal af kommunerne udgifter udover, hvad de allerede frivilligt har påtaget sig. Som grundlag for bestemmelsens anvendelse i praksis vil der i henhold til stk. 2 blive udfærdiget en vejledning af undervisningsministeriet. I stk. 3 fastslås endelig amtskommunernes pligt til at yde bistand til centralbibliotekerne, men tilskuddenes størrelse er efter amtsrådsforeningens ønske ikke fikseret i loven.

Hovedbestemmelsen om statens tilskud til folkebibliotekerne findes i lovforslagets § 5.

Grundtilskuddet til folkebibliotekerne har siden 1931 udgjort 80 pct. af de første 15 000 kr. faste stedlige tilskud, 40 pct. af de næste 10 000 kr. og 20 pct. af faste stedlige tilskud udover 25 000 kr. Prisniveauets store stigning siden 1931 har nødvendiggjort en regulering af maksimumssatserne for summen af de faste stedlige tilskud, i forhold til hvilke der kan ydes statstilskud med henholdsvis 80 pct. og 40 pct. Det foreslås derfor, at grundtilskuddet fastsættes til 80 pct. af de første 25 000 kr. faste stedlige tilskud og 40 pct. af de næste 25 000 kr. faste stedlige tilskud. Denne forhøjelse af statens tilskud er noget mindre end den af biblioteksforeningen ønskede forhøjelse, men herved imødegås dog i det væsentlige prisniveauets stigning siden 1931. Biblioteksforeningen har desuden ønsket, at det gældende laveste tilskud „20 pct. af resten“ ændres til: „40 pct. af resten“. Dette ville